

מענינא דפרשא

פרשת בהעלותך התשע"ד

רפואה בדברי תורה

"ויצעק משה אל ה' לאמר אל נא רפא נא לה" (יב, יג)

לבקש רחמים על חולה מלומדי התורה

ורמז לדבר: דוד המלך ע"ה כתב בספר תהילים "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ" (קכא ב), ושאל מרנא 'החפץ חיים' זצ"ל מהו הלשון "עזרי מעם", ומדוע לא כתוב עזרי מה? ותירץ דלשון עם ה' - הכוונה לאדם שנמצא עם ה' - שקרוב לה, ומכאן רמז שילך אצל חכם ויבקש רחמים (דבר יעקב בבא בתרא שם).

כתב הרמ"א (שו"ע יו"ד סי' של"ה ס"י): "יש אומרים שמי שיש לו חולה בביתו, ילך אצל חכם שבעיר שיבקש עליו רחמים".

ובנימוקי יוסף למסכת בבא בתרא (דף נ"ג מדפי הרי"ף) כתב אודות המנהג שהיה בצרפת: "אגב גררא כתבתיה, דמנהג זה בצרפת, כל מי שיש לו חולה, מבקש פני הרב התופס ישיבה שיברך אותו".

רפואה מכח התוספות

אחת ובכתה עבור בנה שהוא חולה רח"ל, והשיב לה שהוא נותן התירוץ הזה, שתירץ קושיית התוספות, - לבנה שבזכות זה יתרפא, ותיכף נתרפא. הרי שבכח חידושין דאורייתא החולים מתרפאין.

וזוהו "כל היום היא שיחתי" - כל היום שאני עוסק בתורה היא שיחתי, - היא התפילה שלי, שע"י הלימוד אני ממשיך הישועות כמו ע"י התפילה".

על הפסוק "מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי" (תהילים קיט צז), כתב בספר 'חקל יצחק' להגה"ק מספינקא הי"ד: גם יש לומר דשיחתי היא התפילה כמו שכתוב "ויצא יצחק לשיח בשדה" ואחז"ל אין שיחה אלא תפילה.

וזאת ע"פ מעשה הידוע מהט"ז זצ"ל, אשר פעם אחת היה עוסק ליישב קושיית התוס', ובאתה אשה

מעשה נורא במהרא"ל צינץ זצ"ל

של התוס' אינו לומד ואינו רואה, רק מרוח בינתו תירץ קושיית התוס' בטוב טעם מעצמו. אחר כך עמד מכסאו והתפלל לקב"ה בזו הלשון: "רבונו של עולם בזכות שתירצתי עתה דברי הגמרא מקושיית התוספות, כן תתיר את האשה הזאת בשמה ושם אמא מקושיית לידתה!"

וכל זה עשה בזריזות נמרצת, וראו כולם עין בעין שתיכף אחרי כן נושעה האשה ונחלצה מצרתה!

ומע"ז מובא מעשה בגאון רבי אריה לייב צינץ זצ"ל (הובא בסו"ס שו"ת מהרא"ל צינץ בקוני' תפארת אריה" אות ל"ח), באשה אחת שהקשתה ללדת והיו חייה נתונים בסכנת חיים, ובאותה שעה היה המהרא"ל ישן ולגודל הסכנה העירו משנתו.

"וראו את הגאון הנ"ל נוטל ידיו ועומד ממטתו מברך ברכות השחר וברכות התורה, ויושב לו על כסאו ופותח גמרא איזה מסכתא שבאה לידו, ולומד קושיית התוספות שבאותו דיבור, ואת תירוצו

האם מותר להתרפאות בדברי תורה?

חושש שמא יבא לידי כאב ראש - לכך יעסוק בתורה ותגין עליו שלא יבא לידי כאב ראש, וכן כולן. ולפי זה ניחא הא דקאמר נמי חש בכל גופו יעסוק בתורה (עירובין נד א) דמי שהוא חש כבר לכל גופו, כמעט דלא אפשר ליה לעסוק בתורה, אע"ג דמייתי ראייה מדכתיב ולכל בשרו מרפא ומדכתיב רפאות תהי לשרך - דבר המגין נמי רפואה קרי לה דכתיב "כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך", ופשטא דקרא משמע שישמרהו ממחלת מצרים ויגין עליו וקרי ליה רפואה".

וכע"ז כתב המהרש"א בח"א מסכת שבת (סז ע"א): ואע"ג דאסור להתרפאות בד"ת, להגן שאני. כדאמר' בפ"ק דשבועות דריב"ל הוה קרי וגני כו'.

ולכאורה יש להתבונן, האיך מותר להתרפאות בדברי תורה, והא איתא במסכת שבועות (טו ע"ב), אמר ר' יהושע בן לוי: "אסור להתרפאות בדברי תורה?"

ובחידושי 'תורת חיים' עמ"ס שבועות (שם) עמד בזה בדברי הגמ' עיי"ש. וכתב לבאר:

אבל התם איירי שעוסק בתלמוד תורה לשם שמים לקיים מצות השם שצוה ללמוד, ומתכוין שיועיל לו זכות תלמוד תורה שיתרפא מחליו, לכך שפיר דמי שזכות תלמוד תורה הוא אחד מן הזכויות שהאדם אוכל מפירותיהן בעולם הזה והקרן קימת לו לעולם הבא.

ועוד נראה דהתם נמי להגן איירי, וחש בראשו שנאמר בו 'חש בראשו יעסוק בתורה' - היינו שהוא

החש בראשו יעסוק בתורה - והרי אסור להתרפאות בדברי תורה?

גוף החולה ברפואת הנפש שרי.

ולא אסרו להתרפאות בדברי תורה אלא בלוחש על המכה ולא נתכוון לרפואת הנפש כלל, וכן משמע בפ' חלק דלא אסור אלא בלוחש לרפואת הגוף לבד. אבל בלימוד לרפואת הנפש המועיל לרפואת הגוף ממילא".

עוד כתב המהרש"א: מיהו קצת קשה מההיא דחש בראשו יעסוק בתורה כו', חש בכל גופו כו' שנא' ולכל בשרו מרפא (עירובין נד א), הא אמר' דאסור להתרפאות בדברי תורה?

ולפי דרכנו קצת ניחא דוודאי אם האדם לומד משום רפואת הנפש שהיא התורה וממילא יתרפא

האם מועיל לימוד במחשבה בלא דיבור בכדי להתרפאות?

קשה לכאב עיניים ולמיחוש הראש, וע"כ אמר, גם שאי אפשר לעסוק בדיבור של תורה, שהדיבור קשה לו, מכל מקום יעסוק בתורה במחשבתו או במעשה הנוגע לתורה, ויהיה לו רפואת הנפש ג"כ רפואה לחולי ראשו.

עוד כתב המהרש"א: "ויש לדקדק גם בזה שאמר חש בראשו יעסוק בתורה, ולא קאמר יעסוק בדברי תורה - כמו שאנו אומרים בברכת התורה לעסוק בדברי תורה?"

ויש ליישב בזה ע"פ מ"ש במסכת נדרים שהדיבור

התורה היא מרפא בהיפוך מדרכי הטבע להתרפאות?

העיון בה אינו מחליש את הגוף, אלא אדרבה - אף הוא מרפא את הגוף, כמשאחז"ל בעירובין נ"ה ע"א "תורה מרפא לכל הגוף!"

בדרשות החת"ס (ח"ג עמ' לג' ריש טור א'), כתב על משאמחז"ל באבות הפוך בה והפוך בה דכולה בה", שהתורה היא הפוך מדרך הטבע, שלא רק שכח